

12η Συνάντηση Ελλήνων Χρηστών ArcInfo - ArcView

7 - 8 Νοεμβρίου 2002   Holiday Inn - Αθήνα

Γεωμορφομετρικά Χαρακτηριστικά των Υδρολογικών Λεκανών της Ελλάδας

**Ιωάννης Πασπαλής
Δημήτρης Κουτσογιάννης**

**Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, τμήμα Πολιτικών Μηχανικών
Τομέας Υδατικών Πόρων Υδραυλικών και Θαλασσίων Έργων**

Διάρθρωση παρουσίασης

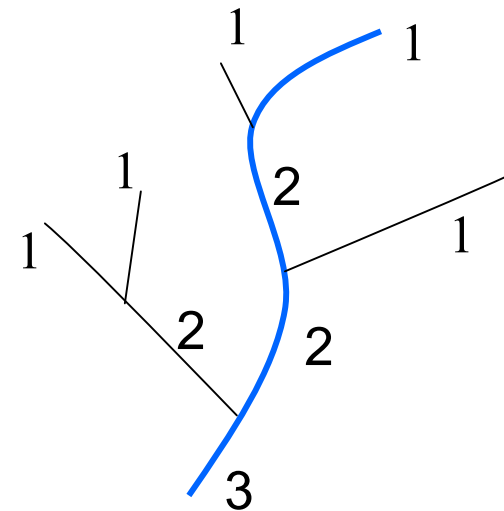

1. Ορισμός χαρακτηριστικών μεγεθών
2. Χρησιμότητα των χαρακτηριστικών
3. Μεθοδολογία
4. Αποτελέσματα
5. Επόμενα βήματα - Τελικοί στόχοι

Ορισμός χαρακτηριστικών μεγεθών (1)

■ Υδρογραφικό δίκτυο

- λόγος διακλαδώσεων ($R_B = N_w - 1 / N_w$)
- λόγος μηκών ($R_L = L_w / L_w - 1$)
- λόγος εμβαδών ($R_A = A_w / A_w - 1$)
- πυκνότητα υδρογραφικού δικτύου ($D_A = \Sigma L / A$)
- μέση απόσταση από τον υδροκρίτη μέχρι το υδατόρευμα ($X_A = 1 / 2 D_A$)
- συχνότητα υδρ. δικτύου ($F_A = \Sigma N / A$)
- μήκος και κλίση κύριου υδατορεύματος (L_J, S_J)

Τάξη κατά Strahler

Ορισμός χαρακτηριστικών μεγεθών (2)

■ Γεωμετρία λεκάνης

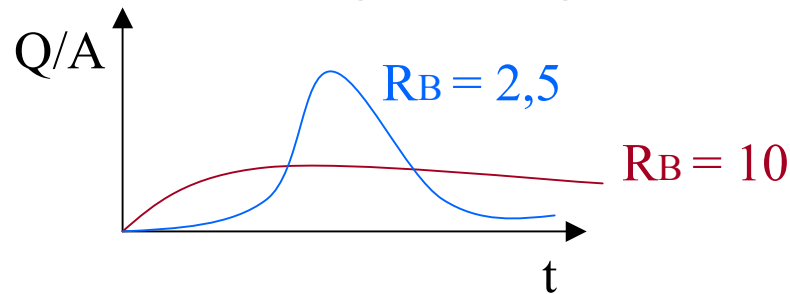
- δείκτης κυκλικότητας ($E_c = A/A_k$) (ίδια περίμετρο)
- δείκτης συμπαγούς ($E'_c = \Pi/\Pi_k$) (ίδιο εμβαδόν)
- δείκτης επιμήκυνσης ($E_L = \alpha/L_j$) (ίδιο εμβαδόν)
- δείκτης σχήματος λεκάνης ($S_B = L_j/A^{(1/2)}$)
- λόγος Schumm ($E_R = D/L_j$) (ίδιο εμβαδόν)

■ Ανάγλυφο

- μέσο υψόμετρο (Z_s) (εμβαδόν της υψομετρικής καμπύλης)
- μέση κλίση (I_s)

Χρησιμότητα των χαρακτηριστικών (1)

- Σχέση R_B – υδρολογικής απόκρισης λεκάνης.

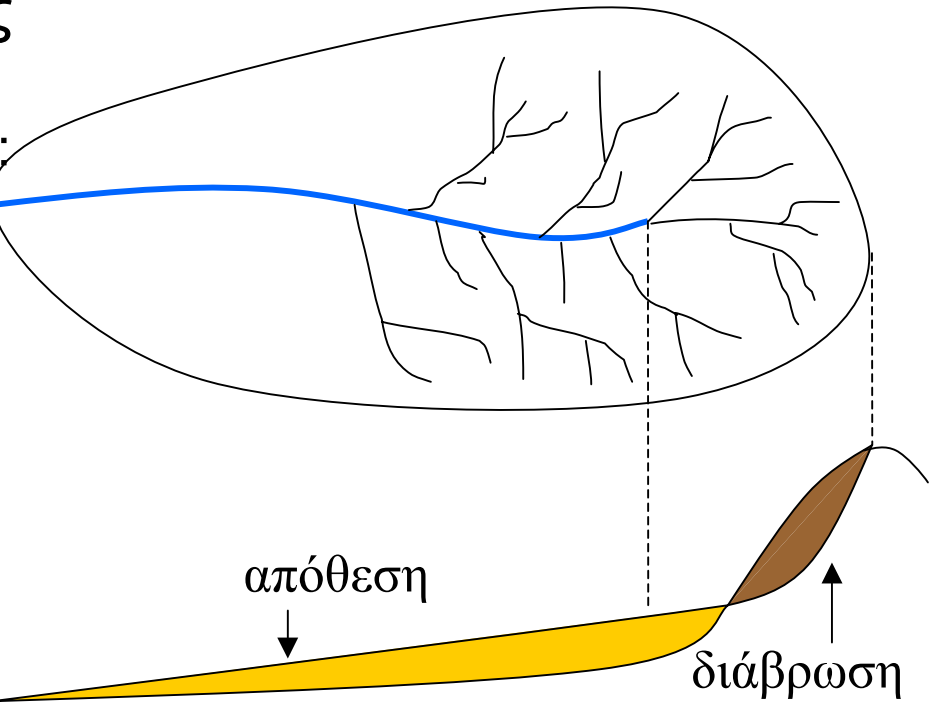
- Σχέση X_A - με υδρολογική απόκριση και φυσιογραφική εικόνα λεκάνης.
- Σχέση S_J και L_J με μοναδιαίο υδρογράφημα

- Η επιφάνεια και άλλες μεταβλητές (τάξη, κλίση, μήκος) μπορούν να συσχετιστούν με την ετήσια απορροή μιας λεκάνης.
- Σχέση συντελεστή σχήματος S_B - με το μοναδιαίο υδρογράφημα. (U.S. Army Corps of Engineers)
- Έχει βρεθεί ισχυρή συσχέτιση μεταξύ S_J και μεγέθους διάβρωσης ανά μονάδα επιφάνειας. (Schumm)

Χρησιμότητα των χαρακτηριστικών (2)

■ Η υψομετρική καμπύλη μας δίνει μια γενική εικόνα για το ανάγλυφο της λεκάνης.

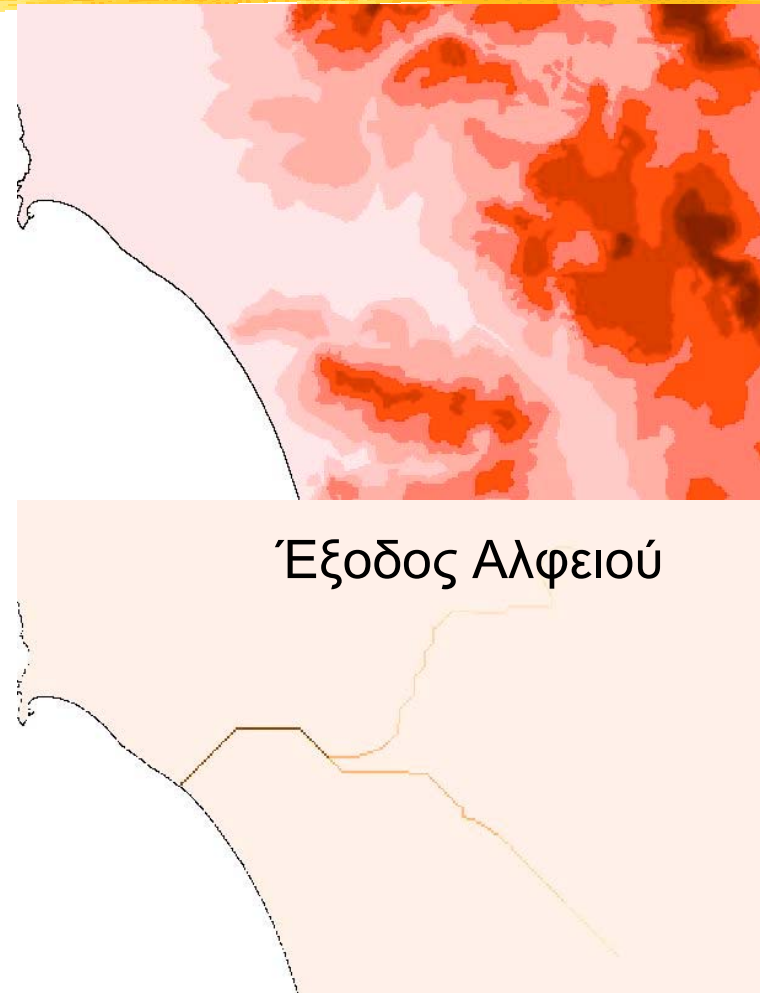
- Κλιμακωτή εκτίμηση των μεγεθών: βροχόπτωση, εξάτμιση, χιόνι.
- Εκτίμηση πηγής και απόθεσης φερτών.
- Εκτίμηση διόδευσης πλημμυρικού κύματος.

Υψηλή κινητοποίηση εδαφικού υλικού στην περιφέρεια της λεκάνης.

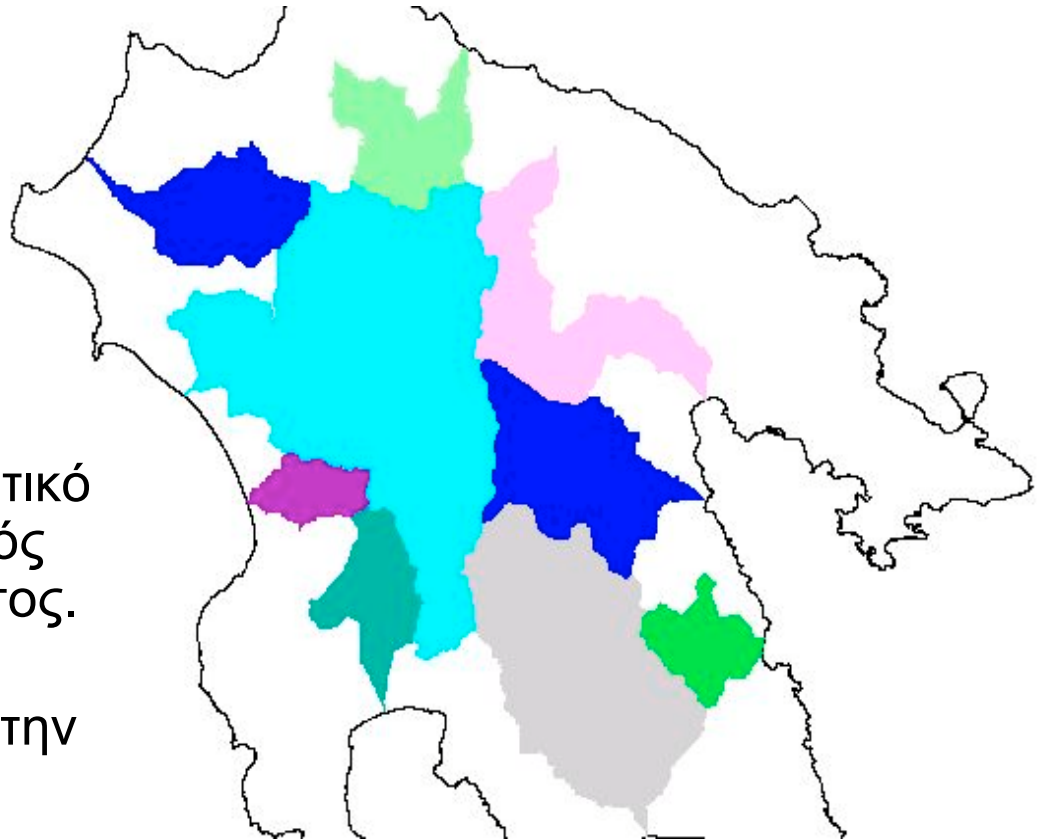
Μεθοδολογία για την εύρεση των στοιχείων (1)

- Η εκκίνηση γίνεται με το ψηφιακό μοντέλο υψομέτρου της Ελλάδας (DEM) με διάσταση κυττάρου: 250 m.
- Οι εντολές που χρησιμοποιούνται είναι:
  - FlowDirection
  - Sink ←
  - ZonalFill
  - FlowDirection
  - FlowAccumulation

Μεθοδολογία για την εύρεση των στοιχείων (2)

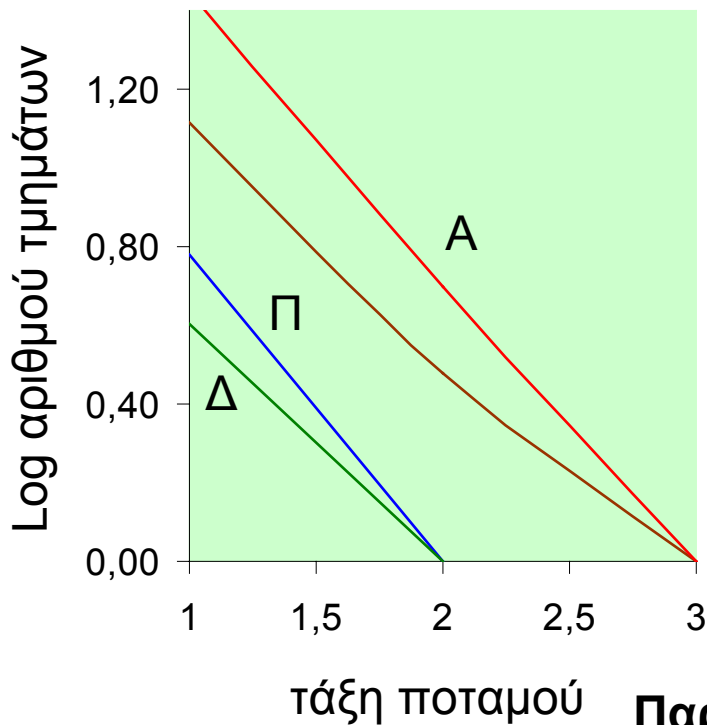
- Δημιουργία δικτύου ποταμών θέτοντας ένα κατώφλι (threshold)
- StreamOrder
- StreamLink
- Watershed
- Μετατροπή του δικτύου (grid) σε γραμμικό θεματικό επίπεδο και υπολογισμός των μηκών κάθε τμήματος.
- Δημιουργία λεκανών απορροής επιλέγοντας την έξοδό τους.

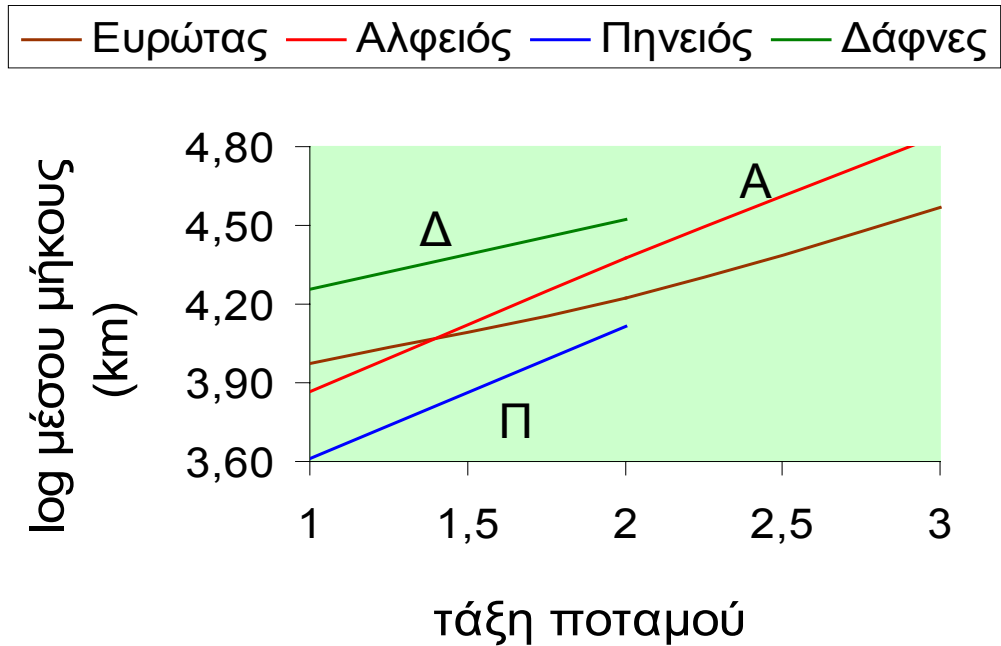

Αποτελέσματα (1)

Λόγος διακλαδώσεων R_B

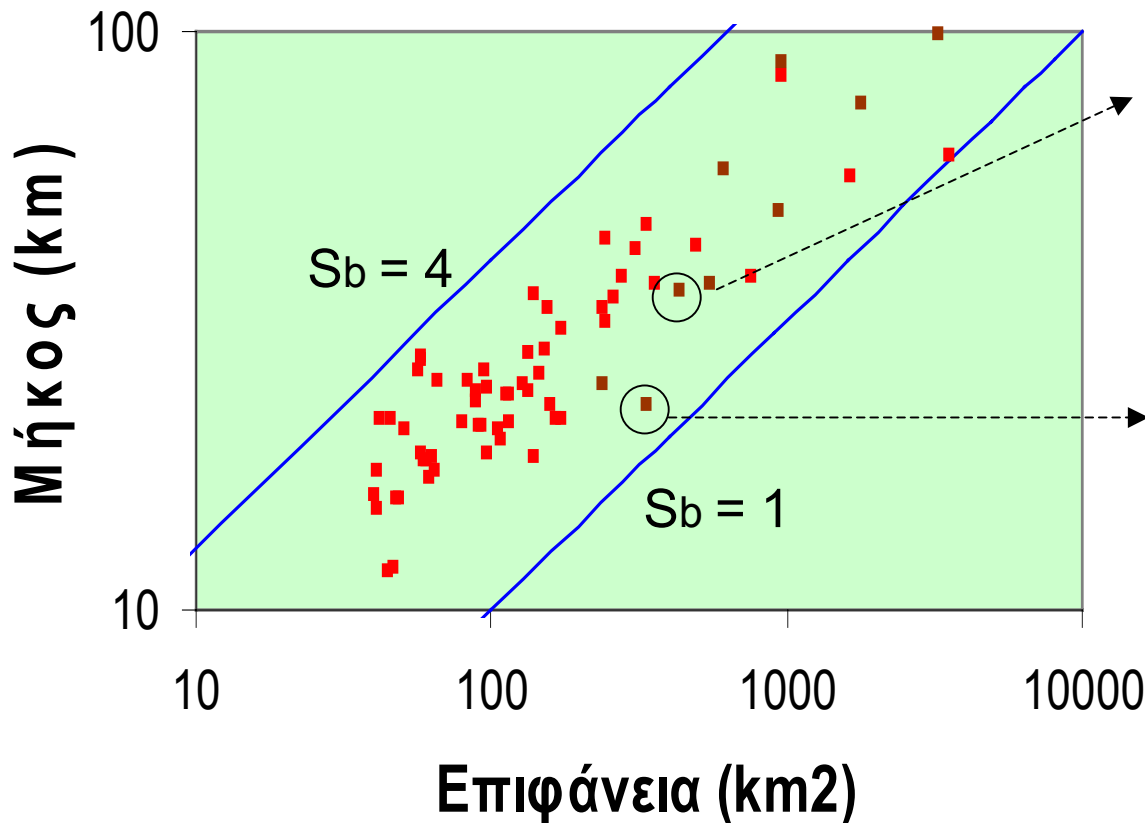
Λόγος μηκών R_L

Παρατηρούμε μεγαλύτερη κλίση στον Πηνειό από τη Δάφνη και στις δυο παραστάσεις (R_B και R_L αντίστοιχα)

Αποτελέσματα (2)

Σχέση εμβαδού λεκάνης - μήκους κύριου υδατορεύματος

Πηνειός Ηλείας

A = 614 km²

P = 172 km

L_J = 58 km

S_B = 2,34

Δάφνες Αρκαδίας

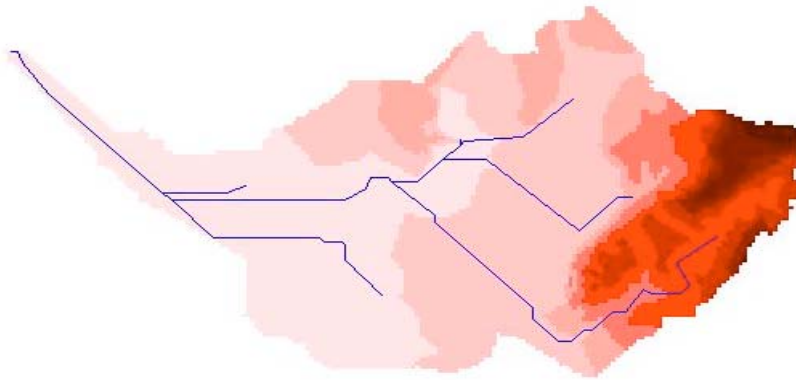
A = 340 km²

P = 112 km

L_J = 24 km

S_B = 1,3

Αποτελέσματα (3)

$H_{max} = 2000 \text{ m}$

Πηνειός (τάξη 2)

$$R_B = 6$$

$$E_c = 0.26$$

$$R_A = 6,9$$

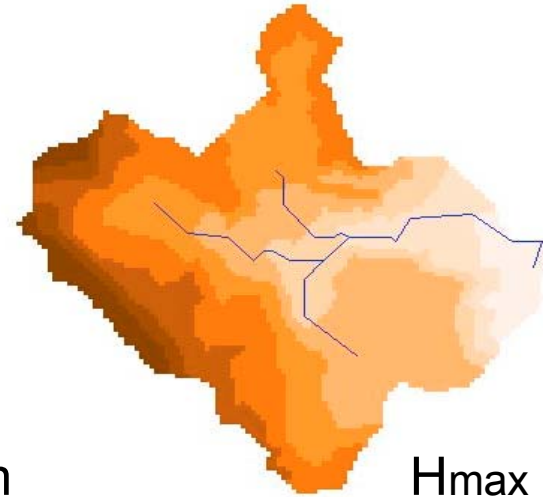
$$E'_c = 1,95$$

$$R_L = 3,2$$

$$E_L = 0.43$$

$$E_R = 0.48$$

$$Z_s = 492 \text{ m}$$

$H_{max} = 1600 \text{ m}$

Δάφνες (τάξη 2)

$$R_B = 4$$

$$E_c = 0,312$$

$$R_A = 4,8$$

$$E'_c = 1,8$$

$$R_L = 1,9$$

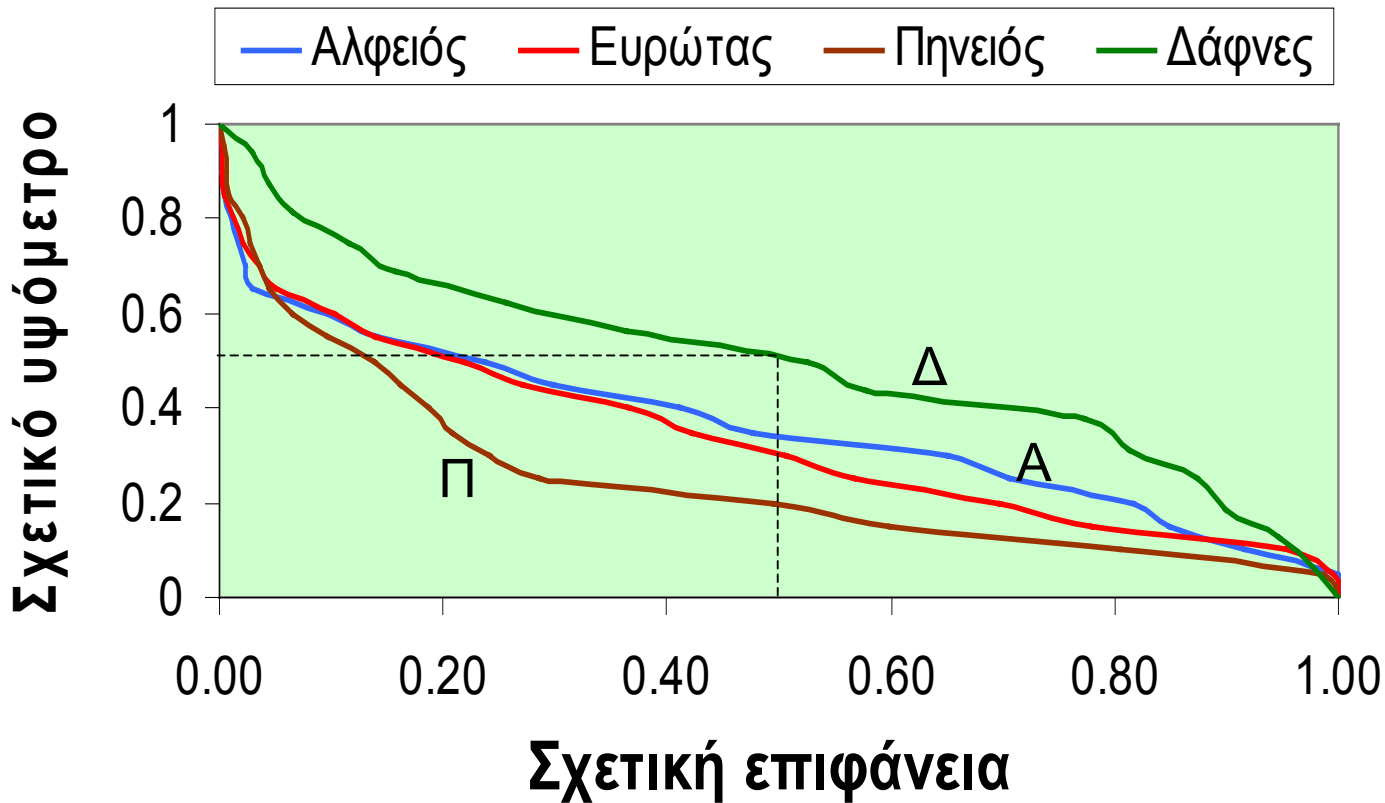
$$E_L = 0,77$$

$$E_R = 0.867$$

$$Z_s = 792 \text{ m}$$

Αποτελέσματα (4)

Υψογραφικές καμπύλες

Έντονη κυρτότητα για τη λεκάνη του Πηνειού.

Κοίλη η καμπύλη των Δαφνών για το 50% της επιφάνειας και πάνω.

Επόμενα βήματα - Τελικοί στόχοι

- Εύρεση χαρακτηριστικών και για τα υπόλοιπα διαμερίσματα της χώρας.
- Διερεύνηση για μεγαλύτερο μέγεθος κυττάρου (500 & 1000 m) και κατά πόσο αυτό επηρεάζει τα αποτελέσματα.
- Στατιστική επεξεργασία και συγκριτική θεώρηση των χαρακτηριστικών με σκοπό την εξαγωγή συμπερασμάτων για την υδρολογική δίαιτα του συνόλου της χώρας.